

Mysterier och modiga barn

MUNTligt BERÄTTANDE

1 Blodet droppar

- A** När du lyssnar på någon som berättar är det nästan som om du spelar upp en film i huvudet. Rita en händelse du såg när du lyssnade på *Blodet droppar*. *Samtala med eleverna om vilka olika händelser de såg när de lyssnade på Blodet droppar. Låt sedan eleverna rita den händelse som de fastnade mest för.*
- B** Jämför din bild med en kamrat. Vilka likheter och skillnader har era bilder? *Demonstrera för eleverna hur de kan göra när de ska jämföra bilder genom att rita två olika bilder på tavlan och skriva ned likheter och skillnader. Låt sedan eleverna arbeta två och två och två och skriva vad som var likt och olik i deras bilder.*
- C** Varför blev barnen i *Blodet droppar* så rädda? *Här finns utrymme för individuella svar, t.ex. Barnen var ensamma hemma när de fick de mystiska telefonsamtalen.*

2 Jakten på kyrkogården

- A** Vad skulle du göra om du kände dig förföljd? *Här finns utrymme för individuella svar. Samtala först med eleverna och låt eleverna ge förslag för att stödja de elever som har svårt att komma på ett svar.*
- B** I vilka situationer skulle du kunna känna dig förföljd? *Här finns utrymme för individuella svar.*

LYSSNA

3 Vad kommer du ihåg?

Nu har du lyssnat på *Havsörnarna*. Svara på frågorna. Arbeta tillsammans med en kamrat.

Hur ser det ut där Kajsa och farmor är?

Här finns utrymme för individuella svar, t.ex. hav, steniga öar, klippor.

Hur lyckas farmor hitta till Skäret?

Farmor rodde längs kusten och tittade bakåt lite då och då för att se att hon var på rätt väg.

Vad tror du Kajsa tycker om presenten hon fick av farmor?

Kajsa blev glad över att få en kikare av farmor.

Vad hade hänt ett år innan Kajsa föddes?

Året innan Kajsa föddes hade havsörnarna bara en unge. När ungen fortfarande var väldigt liten blev det oväder och det började snöa. Det blev så kallt att ungen dog och havsörnarna flög iväg från ön. Sedan dess hade havsörnarna inte byggt något bo i tallen på den steniga ön.

Varför tror du att det inte har bott några havsörnar på Skäret på nio år?

Här finns utrymme för individuella svar, t.ex. att de hade hittat någon annanstans att bo, de ville inte komma tillbaka till ön.

Vad tror du kommer att hända med havsörnarna i boken?

Här finns utrymme för individuella svar.

Beskriv hur du tänker dig att en örn ser ut. Du kan beskriva med ord, en teckning eller visa med kroppen.

Låt eleverna beskriva, rita eller visa med kroppen hur de tänker sig att en örn ser ut.

4 Viktigast för mig

Vad i berättelsen om Kajsa tyckte du var den viktigaste händelsen?

Här finns utrymme för individuella svar. Låt eleverna samtala två och två eller i mindre grupp först innan ni samtalar om de viktigaste händelserna tillsammans i klassen.

LÄSA

5 Uttryck i texten

A I texten om Kajsa hittar du uttryck och beskrivningar som gör texten mer levande. Till exempel *sensommarmörkret hade sänkt sig*. Leta upp minst tre andra uttryck och skriv dem här.

Här finns utrymme för individuella svar t.ex. rötterna på stigen glänste i mörkret, en försiktig vind, galopperade som en vildhäst.

B Rita en bild som passar till ett av uttrycken.

Låt eleverna välja ett av uttrycken de hittat och rita en bild som visar hur de uppfattar uttrycket.

6 Ordjakt

Hitta de här orden i texten om Kajsa och skriv av meningen.

tassade – Hon tassade iväg längs grusvägen bort till stigen.

lanternor – Motorbåten kom tuffande långt utifrån havet, och den gick utan lanternor!

bevis – Nu var det inte fråga om att samla fler bevis, nu måste örnarna skyddas!

lövruska – Pappa fick en lövruska i ansiktet och ropade förargat till.

7 Kors och tvärs

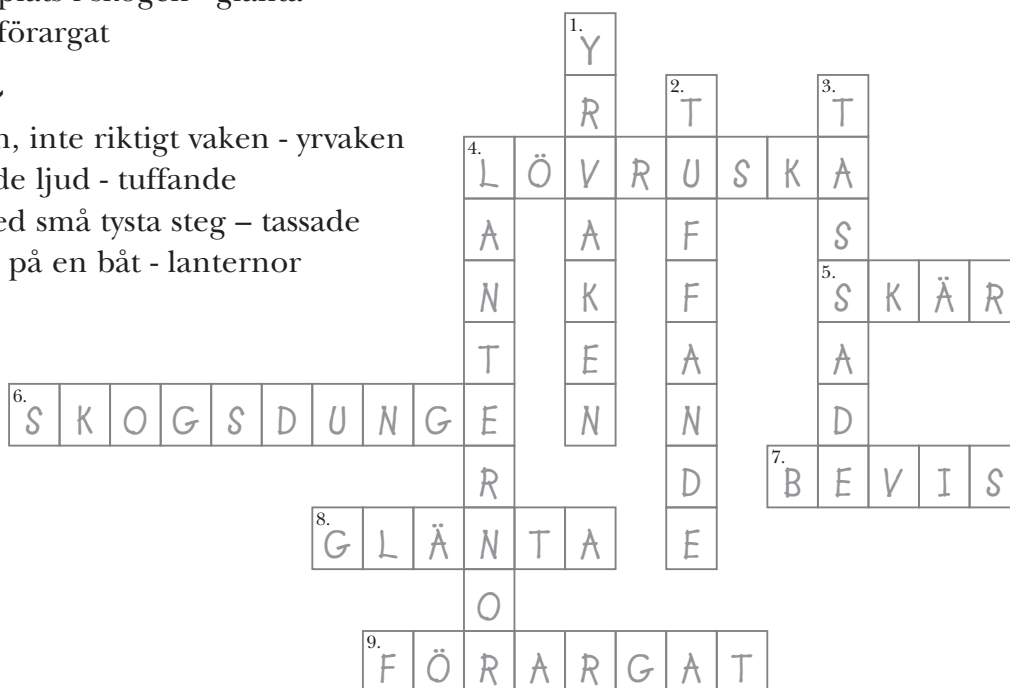
Kommer du ihåg vad orden från *Tjuvjakt i natten* betyder? Lös korsordet!

Vågrätt →

- 4 en kvist med blad på - lövruska
- 5 en liten ö - skär
- 6 en liten skog - skogsdunge
- 7 tecken på att något är sant - bevis
- 8 öppen plats i skogen - glänta
- 9 ilsket - förargat

Lodrätt ↓

- 1 nyvaken, inte riktigt vaken - yrvaken
- 2 pustande ljud - tuffande
- 3 gick med små tysta steg - tassade
- 4 lampor på en båt - lanternor

LÄSA

8 Läsa och förstå

A Förklara vad de tre olika typerna av frågorna innebär.

Faktafrågor

Frågor som man lätt hittar i texten.

Läsa mellan raderna-frågor

Frågor där man måste lägga ihop det man har läst för att hitta och förstå vilket svar som är rätt.

Reflektionsfrågor

Frågor med olika svar och där man själv får fundera på vad man tycker, tänker och känner.

B Svara på frågorna till *Tjuvjakt i natten*. Tänk på att svara med en hel mening.

Faktafrågor

Vad har farmor på sig när de springer ut i skogen?

Farmor har på sig en morgonrock.

Var övernattade Kajsa och Johan förra sommaren?

Kajsa och Johan hade övernattat i ett tält i en glänta i skogen.

Varför prasslar det i löven?

Det blåser lite.

Läsa mellan raderna-frågor

Varför halkar farmor i skogen?

Rötterna på stigen är hala.

Varför har motorbåten nedsläckta lanternor?

För att båten inte ska synas.

Varför tänker Kajsa på vad hon och Johan gjorde förra sommaren?

Kajsa tänker på hur hon och Johan berättade roliga historier för varandra för att de inte skulle vara rädda. Hon försöker övertyga sig själv att hon är modigare än hon tror.

Reflektionsfrågor

Varför tror du farmor lyckades hålla balansen när hon halkade på stigen?

Här finns utrymme för individuella svar, t.ex. att hon sprang inte så fort, hon tog det försiktigt.

Vad tror du händer när pappa, farmor och Kajsa kommer ut till klipporna?

Här finns utrymme för individuella svar.

Hur skulle din familj reagera om de skulle bli väckta mitt i natten?

Här finns utrymme för individuella svar.

9 Skriv frågor till texten

Nu är det din tur att skriva frågor till *Tjuvjakt i natten*. Skriv frågor på de tre olika sätten som i förra övningen.

Faktafrågor

Här finns utrymme för individuella svar. Exempel på frågor: Varför var Kajsas pappa yrvaken? Varför visste man inte om det var rötter eller ormar på stigen?

Läsa mellan raderna-frågor

Här finns utrymme för individuella svar. Exempel på frågor: Vilken tid på dygnet var det? Varför var Kajsa uppe mitt i natten?

Reflektionsfrågor

Här finns utrymme för individuella svar. Exempel på frågor: Vad skulle du ha gjort om du var ute och jagade fågeltjuvar? Hur skulle du känna dig om du var ute i skogen mitt i natten?

10 Fortsättning följer...

A Skriv och rita vad du tror händer sedan i berättelsen *Tjuvjakt i natten!* Arbeta med en kamrat.

Låt eleverna samtala två och två innan de ritar och skriver vad de tror kommer att hända sedan.

B Dramatisera slutet på berättelsen och spela upp i klassen.

Låt eleverna öva en stund tillsammans innan de spelar upp slutet.

GRAMMATIK

11 Skiljetecken

Skriv meningarna med rätt skiljetecken. I en av meningarna ska det också in ett *och*.

- 1 vad har hänt
Vad har hänt?
- 2 de tänker röva bort örnungen
De tänker röva bort örnungen!
- 3 idag fick jag en kikare av farmor
Idag fick jag en kikare av farmor.
- 4 kom fort
Kom fort!
- 5 vi måste packa ner kikaren mat ficklampan
Vi måste packa ner kikaren, mat och ficklampan.
- 6 vad ska tjuvarna göra med örnungen
Vad ska tjuvarna göra med örnungen?
- 7 vart tog de vägen
Vart tog de vägen?
- 8 om Johan ändå var här
Om Johan ändå var här!

12 Rätta texten

- A Rätta och skriv av texten här nedanför så att det blir riktiga meningar. Sätt in skiljetecken och ändra till stor bokstav där det passar.

det var en gång en gumma som bodde ensam på en ö mitt i sjön hon hade en get en anka en ko och en tupp som sällskap tuppen brukade gala klockan sju varje morgon då vaknade gumman och kände sig lycklig över att ha sin väckarklocketupp hon gick glatt upp och skötte om sina djur men en dag sov gumman ända tills mitt på dagen ingen tupp hade galt vad kunde ha hänt

Det var en gång en gumma som bodde ensam på en ö mitt i sjön. Hon hade en get, en anka, en ko och en tupp som sällskap. Tuppen brukade gala klockan sju varje morgon. Då vaknade gumman och kände sig lycklig över att ha sin väckarklocketupp. Hon gick glatt upp och skötte om sina djur. Men en dag sov gumman ända tills mitt på dagen. Ingen tupp hade galt. Vad kunde ha hänt?

- B Skriv en egen text utan skiljetecken. Låt din kamrat sätta ut skiljetecken och sedan skriva texten korrekt. Rätta sedan texten.

Text utan skiljetecken

Här finns utrymme för individuella svar.

Text med skiljetecken

Här finns utrymme för individuella svar.

SKRIVA

13 Berättelsens delar

Vilka fem delar är viktiga att ha med när du ska skriva en berättelse? Förklara vad de innebär.

Person – den eller de som berättelsen ska handla om.

Miljö – var och när berättelsen utspelas.

Problem – för att berättelsen ska vara intressant att läsa finns det ofta ett problem.

Lösning – i många berättelser finns det en lösning på problemet.

Slut – ett avslut på berättelsen.

14 Samla idéer

Vilka spännande saker vill du skriva om?

Här finns utrymme för individuella svar.

15 Tankestöd

Välj en av dina idéer och skriv i en tankekedja

Här finns utrymme för individuella svar.

16 Skriva ett utkast

Nu ska du skriva ett utkast med hjälp av tankekedjan.

Här finns utrymme för individuella svar.

17 Bearbeta

Använd bearbetningslistan. Gå igenom din berättelse med hjälp av de fyra första punkterna.

Eleverna arbetar självständigt och läraren handleder med hjälp av bearbetningslistan.

18 Respons

A Läs nu din berättelse för en kamrat. Lyssna på kamratens berättelse.

B Byt bok med varandra. Läs igenom kamratens berättelse. Hur kan du hjälpa till för att göra berättelsen ännu bättre? Skriv frågor eller tankar du får när du läser din kamrats berättelse.

C Samtala med din kamrat hur du tänkte.

Eleverna får pröva sig fram med responsen och genom att hjälpa till med konkreta frågor får eleverna en bra ingång i responsarbetet. Exempel: Var det något du inte förstod? Var det något du undrade över? Var det något du ville veta mer om?

19 Skriva rent

Du har nu fått respons på din berättelse. Ändra där du tycker det behövs och skriv berättelsen här.

Eleverna slutför individuellt sina berättelser.

20 Presentation

A På vilka olika sätt skulle du kunna presentera din berättelse?

B Vem eller vilka skulle du vilja läsa upp berättelsen för?

Eleverna väljer individuellt utifrån de alternativ som finns hur de vill presentera sina texter.

21 Hur gick det?

Vad tyckte du om att arbeta med skrivprocessen?

Hur ska du komma ihåg de olika stegen?

Vad ska du tänka på nästa gång?

Individuella svar. Be eleverna motivera/förklara sina tankar där det går.

Hur tränade du kunskapskravet *Ge och använd respons för att bearbeta och utveckla texter*?

Individuella svar. Uppmana eleverna att gå tillbaka och titta i arbetsboken hur de arbetade. Ibland kan eleverna behöva lite hjälp för att börja reflektera kring detta. Använd t.ex. följande frågor: Vilka frågor ställde de när de gav respons? Var de nöjda med sina frågor? Varför/varför inte? Hur påverkades den egna texten av responsen de fick? Varför?

TALA

22 Min klasskamrat

Gör en muntlig presentation av en kamrat.

- 1 Intervjua din klasskamrat – använd frågorna nedan.
- 2 Anteckna svaren med stödord.
- 3 Träna på att berätta om din klasskamrat.
- 4 Presentera sedan din kamrat för klassen.

När fyller du år?

Vad är det bästa du vet?

Vad är det värsta du vet?

Vilken är din favoritbok?

Vilken är din favoritfilm?

Vad gör du på fritiden?

Vilket är ditt favoritland? Varför?

Vad vill du bli? Varför?

Har du varit med om något spännande?

Skriv egna frågor som du vill ställa till din klasskamrat.

Individuella svar och frågor.

23 Att tala inför andra

Vad ska du tänka på när du talar inför en grupp?

Som stöd för eleverna kan det vara bra om du som lärare visar hur en intervju går till och hur man kan presentera en annan person. Demonstrera gärna tillsammans med en annan lärare.

24 Natligt äventyr

- A** Träna på att läsa texten om *Natligt äventyr* högt. Läs den sedan för en kamrat.
- B** Hur tyckte du att det gick? Är det något du behöver träna mer på?
Individuella svar.
- C** Hur kan du se att texten *Natligt äventyr* är skriven för länge sedan? Hitta två exempel.
T.ex. används ord och uttryck som inte är så vanliga idag som varunder och vad som tycktes dem vara en lång tid. Även innehållsligt signalerar det att texten är skriven för länge sedan då det var vanligt att barn sa herr eller fru eller liknande till vuxna. Tom önskar att han hade sagt herr Williams när han talade om den döde.
- D** Var tror du att Tom och Huck är någonstans? Varför tror du det?
På kyrkogården. Pojkarna undrar över vad de döda tycker om att de är där de är. Pojkarna konstaterar också att mannen de talar om är en ande.
- E** Texten *Natligt äventyr* slutar med ”Herre jösses, Tom, nu kommer de! De kommer säkert. Vad ska vi göra?” Vilka tror du att det är som kommer? Vad tror du händer sedan?
Här finns utrymme för individuella svar.
- F** Mark Twain föddes 1876. När föddes du? När föddes din mamma eller pappa? När föddes din mormor eller farfar? Markera på tidslinjen.
Visa eleverna hur de ska göra genom att rita din tidslinje och markera årtalen på tidslinjen.
Individuella svar i arbetsboken.

25 Jämför texterna

- A** Vilka likheter ser du mellan texten *Natligt äventyr* och *Tjuvjakt i natten*? Beskriv och förklara.
Här finns utrymme för individuella svar. Att det bl.a. är mörkt, spännande och lite farligt är några likheter i texterna.
- B** Vilken text tycker du är mest spännande? Förklara varför.
Här finns utrymme för individuella svar.

Mysterier och modiga barn

Det är viktigt för dig att du vet vad du lär dig och hur du lär dig. På så sätt blir både det lättare och roligare för dig att arbeta i skolan. De här frågorna hjälper dig att tydliggöra vad du redan kan men också vad du behöver arbeta mer med.

1. Kunna använda lässtrategier: frågor på texten

Dra streck från frågetyp till rätt fråga.

Fakta fråga – Vad heter huvudpersonen

Reflektionsfråga – Vad skulle du ha gjort om du var huvudpersonen?

Läsa mellan raderna-fråga – Varför blev huvudpersonen rädd?

2. Svara på frågorna

Vad har du lärt dig om skrivprocessen?

Vad har du lärt dig om lässtrategin frågor på texten?

Vad har du lärt dig om skiljetecken?

3. Svara på frågorna

Vad är du mest nöjd med av det du har arbetat med i det här kapitlet? Varför?

Vad behöver du arbeta mer med?

4. Kunskapskrav

Vilka kunskapskrav tycker du har varit roligast att arbeta med?

Utvärderingen ger möjlighet att bedöma elevens lärande och uppmuntra fortsatt utveckling. Gå igenom frågorna och hjälp eleverna med hur de kan tänka för att svara på frågorna.

I sagans värld

MUNTligt BERÄTTANDE

1 Bocken som inte ville gå hem

Nu har du lyssnat på berättelsen om *Bocken som inte ville gå hem*. Du ska nu tillsammans med din lärare och dina klasskamrater göra en bildserie. Berätta sedan sagan om Bocken för dina kamrater med hjälp av bildserien.

Eleverna har redan tränat lite på bildserie men ni kan komma överens om en gemensam inledning respektive avslutning i klassen. På så sätt kommer alla elever igång och får en trygg och tydlig inramning av sagan. De elever som vill göra en variation av den gemensamma formuleringen kan naturligtvis göra det.

2 Vik ett papper till din bildserie

Vik ett papper på mitten.

Vik på mitten igen.

Vik på mitten igen.

Veckla sedan ut pappret. Nu har du åtta rutor.

Visa gärna konkret med ett pappersark.

3 Gör en bildserie

Gör en egen berättelse, eller välj en berättelse du kan, och skriv och rita en bildserie på ditt vikta papper. Berätta sedan för dina kamrater.

Här är utrymme för individuella bildserier.

LYSSNA

4 Vad kommer du ihåg?

Varför fick barnen inte mer pengar av kungen?

Kungens guld i den kungliga skattkammaren var nästan slut.

Vad skulle den minsta prinsessan göra med sin frukt?

Hon skulle bjuda sin mor och far och alla sina syskon på äpplen från sitt träd.

Varför tror du att den gamla gumman hjälpte den lilla prinsessan men inte hennes syskon?

Här finns utrymme för individuella svar. Ett exempel kan vara att den lilla prinsessan var snäll mot den gamla gumman men det var inte hennes syskon.

Varför var den lilla prinsessan så ledsen över sina guldäpplen?

Hennes äpplen var hårda och såg inte så goda ut att äta.

5 Sagans budskap

Vad tycker du är budskapet i *Minsta prinsessans äppelträd*?

Här finns utrymme för individuella svar. Ett exempel kan vara att om man är snäll mot andra är andra snälla tillbaka.

LÄSA

6 Läsa högt

Välj ett stycke från *Kejsarens nya kläder* på sidorna 39-44 i grundboken och läs högt för en kamrat.

Här får eleverna träna på att läsa högt. Uppmana dem att läsa tydligt med intonation och inlevelse.

7 Uttryck i texten

Välj ett av uttrycken från *Kejsarens nya kläder*. Skriv uttrycket och rita en passande bild.

Använd uttrycken på sidan 45 i grundboken eller låt eleverna hitta egna uttryck i texten.

8 Frågor på texten

Svara på frågorna till *Kejsarens nya kläder*.

Faktafrågor

Vad tyckte Kejsaren mest av allt om?

Kejsaren tyckte mest om att visa upp sig i nya fina kläder.

Vilka medhjälpare hade Kejsaren?

Kejsarens medhjälpare var rådgivaren, kejsarekonomen, kejsarplaneraren och kejsarsekreteraren.

Vilka olika klädesplagg låtsades Kejsaren ta på sig?

Kejsaren låtsades ta på sig byxor, skjorta, väst och mantel.

Läsa mellan raderna-frågor

Vem styrde egentligen Kejsarens rike?

Det var alla kejsarens medhjälpare som egentligen styrde riket.

Hur arbetade bedragarna?

Bedragarna låtsades att de kunde tillverka ett tyg som bara de klokaste och smartaste människorna kunde se.

Varför var det den värsta veckan i Kejsarens liv?

Eftersom kejsaren inte kunde se tyget trodde han att han var en dum människa.

Reflektionsfrågor

Hur lyckades bedragarna lura alla?

Här finns utrymme för individuella svar. Ett exempel kan vara att bedragarna sa att de som inte kunde se tyget var trögtänkta och dumma, så alla låtsades se tyget för att inte verka dumma.

Vad skulle du ha gjort om du hade sett Kejsaren i sina osynliga kläder?

Här finns utrymme för individuella svar.

9 Förklara orden

Skriv en förklaring till varje ord.

bedragare – en som lurar andra

mantel – en typ av kappa som hänger över axeln

stätlig – stilig

varp – tråd som sitter i vävstolen när man väver tyg

rike – land

sorgset – känslan av att vara ledsen

10 Ett lyckligt slut?

Vad tyckte du om slutet på *Kejsarens nya kläder*? Varför?

Här finns utrymme för individuella svar. Samtala gärna i klassen först för att ge stöd till eleverna.

11 Sagans handling

Vad handlar *Kejsarens nya kläder* om?

Här finns utrymme för individuella svar. Samla gärna ord och meningar på tavlan för att hjälpa eleverna att skriva en kort sammanfattning.

12 Stödord

A Läs *Den ensamma drakungen* på sidorna 46-47 i grundboken. Träna på att återberätta sagan med hjälp av stödorden. Berätta sedan för en kamrat.

B Hur tycker du att det gick? Varför?

Här finns utrymme för individuella svar. Visa gärna eleverna hur de ska göra genom att berätta en saga, skriva ned stödord och sedan återberätta sagan med hjälp av stödorden.

13 Stödord till Kejsarens nya kläder

A Ta ut stödord till *Kejsarens nya kläder* så att du kan återberätta sagan. Arbeta tillsammans med en kamrat.

Låt eleverna arbeta två och två med att ta ut de viktigaste orden från sagan. Sedan kan de återberätta sagan tillsammans.

B Berätta sagan utifrån stödorden tillsammans med en kamrat.

C Hur fungerade dina stödord? Varför?

Här finns utrymme för individuella svar. Uppmuntra eleverna till att uttrycka sig tydligt när de motiverar och förklarar vad de tycker, tänker och känner.

D Nu har du återberättat en saga med hjälp av stödord. I vilka andra sammanhang skulle du kunna använda stödord?

Här finns utrymme för individuella svar. Visa gärna på exempel då det är bra att kunna använda stödord.

GRAMMATIK

14 Substantiv

Förklara vad ett substantiv är.

Substantiv är ord för saker, djur, händelser och namn. Man kan sätta en, ett eller flera framför de flesta substantiv.

15 Hitta substantiv

Titta på bilden. Skriv alla substantiv du hittar.

Till exempel: boll, glas, korg, kjol, brev, ros, stege, rockring, hammare, klädnyppa, bok, Pippi Långstrump, Batman osv.

16 Ändelser i plural

A Titta på sidan 48 i huvudboken. Vilka ändelser på substantiv bildar plural? Pluraländelser som exemplifieras: -er, -n, -ar, -or, -on (samt exempel på ord som behåller samma form i plural och inte har någon pluraländelse).

B Hitta två substantiv till varje pluraländelse. Skriv substantivet i både singular och plural. Arbeta tillsammans med en kamrat.

Pluraländelse

Singular

Plural

Här finns utrymme för individuella lösningar.

17 Böj substantiv i egna meningar

Skriv en mening som innehåller ett substantiv i obestämd form singular.

Skriv en mening som innehåller ett substantiv i bestämd form plural.

Skriv en mening som innehåller ett substantiv i obestämd form plural och ett substantiv i bestämd form singular.

Här kan ni med fördel göra en tabell med substantiv med olika böjningsformer som hjälp för eleverna. Sedan kan eleverna göra en egen tabell för att kunna använda dessa substantiv i de olika meningarna.

18 Nya ord

Pippi Långstrump brukar hitta på nya ord, till exempel ordet spunk. Gör som Pippi och uppfinn nya substantiv. Skriv en förklaring till orden och låt sedan din kamrat gissa vad dina nya ord betyder.

Här finns utrymme för individuella svar.

SKRIVA

19 Exempel på dialoger

Titta på texterna i kapitel 2, *I sagans värld* i grundboken. Hitta exempel på dialoger och skriv dem här.

Här finns utrymme för individuella svar. Låt eleverna läsa igenom texterna och skriva av några dialoger.

20 Gör om texten till dialogform

A Skriv om så mycket du kan av den här texten till dialogform. Du har fått lite hjälp med början.

En av de fina ankungarna frågade varför den fula ankungen hade sådan konstig näbb. En annan av de fina ankungarna frågade varför hans hals var så lång och ful. Den fula ankungen kunde bara svara att han inte visste. Han är bara gjord så.

– Varför har du sådan konstig näbb, frågade en av de fina ankungarna.

Exempel på dialog:

– Varför har du en sån lång och ful hals, frågade en annan av de fina ankungarna.

– Jag vet inte. Jag är bara gjord så, svarade den fula ankungen.

B Vad heter strecket?

Vad heter det lilla strecket du använder när du skriver dialoger?

Det heter talstreck.

21 Skriv en egen dialog

Skriv en egen text i dialogform.

Här finns utrymme för individuella svar. Låt gärna eleverna arbeta två och två.

SKRIVA

22 Sagans kännetecken

Skriv sagans kännetecken. Förklara med egna ord vad som menas med varje kännetecken.

Ingen speciell tid – en saga utspelas ofta i ett land utan namn, för länge sedan.
Magiska tal – flera tal i sagan är magiska, ofta används talen tre och sju.
Overkliga och magiska händelser – i sagan händer det ofta saker som aldrig kan hända i verkligheten.
Det goda och det onda – i de flesta sagor kämpar det goda mot det onda.
Ett lyckligt slut – i de allra flesta sagor blir det ett lyckligt slut.

23 En egen saga

Skriv en egen kort saga. Använd några av sagans kännetecken.

A De här kännetecknen ska finnas i min saga:

B Skriv sagan.

Individuella svar.

24 Hitta kännetecken

I alla sagor finns inte alla kännetecken med. Välj en saga från kapitel 2 i grundboken. Hitta så många kännetecken du kan.

Saga:

Kännetecken:

Låt gärna eleverna arbeta två och två. Diskutera sedan vilka av sagans kännetecken som var lättast och svårast att hitta.

TALA

25 Intervju med en sagofigur

A Välj en känd sagofigur och skriv frågor och svar tillsammans med en kamrat. Spela upp intervjun för era klasskamrater.

Fråga

Svar

Fråga

Svar

Fråga

Svar

B Är du nöjd med frågorna du ställde? Varför?

C I vilka situationer är det bra att kunna intervjua?

I förra kapitlet intervjuede eleverna varandra och det kan de ha stöd av i den här muntliga övningen. Låt gärna eleverna hitta på fler frågor och svar för att få en längre intervju.

KLASSIKER

26 Hans och Greta

- A** En sammanfattning är när du skriver ned det viktigaste informationen i en text. Skriv en sammanfattning av *Hans och Greta*.

I sammanfattningen bör det finnas med varför Hans och Greta lämnades i skogen, att det gjordes flera försök att lämna dem, att Hans och Greta vandrade runt i skogen och till sist kom fram till ett pepparkakshus, att gumman som bodde i huset var en häxa, hur barnen lyckades lura henne och hur sagan slutade.

- B** Läs din sammanfattning för en kamrat. Låt kamraten ge respons på det du har skrivit. Var det något som saknades i din sammanfattning?

Individuella svar.

UTVÄRDERING

I sagans värld

1. Kunna skriva texter med tydligt innehåll: sagor

Para ihop kännetecknen och exempel. Skriv kännetecknets bokstav vid rätt mening.

- A** Ingen speciell tid och plats – Det var en gång för länge sedan ...
- B** Magiska tal – Prinsessan fick tre önskningar.
- C** Overkliga och magiska händelser – En fe flög in i rummet.
- D** Det goda mot det onda – Häxan försökte ta trollspöet från fen.
- E** Ett lyckligt slut – Och så levde de lyckliga i alla sina dar.

2. Svara på frågorna

Vad har du lärt dig om bildserier?

Vad har du lärt dig om stödord?

Vad har du lärt dig om dialog?

3. Svara på frågorna

Vad är du mest nöjd med av det du har arbetat med i det här kapitlet? Varför?

Vad behöver du arbeta mer med?

4. Kunskapskrav

Vilka kunskapskrav tycker du har varit lättast att arbeta med?

Utvärderingen ger möjlighet att bedöma elevens lärande och uppmuntra fortsatt utveckling. Gå igenom frågorna och hjälp eleverna med hur de kan tänka för att svara på frågorna.

Bästa vän eller bara kompis

MUNTligt BERÄTTANDE

1 Kompisminne

A Tänk på ett minne som du har av en kompis eller vän. Rita eller skriv sådant som hjälper dig att berätta om ditt minne. Avsluta med att berätta varför minnet är viktigt för dig.

B Träna på att berätta om ditt minne. Berätta sedan för andra i klassen.

Här kan eleverna använda sig av det de har lärt sig om stödord för att skriva ett minne om en kompis eller vän. Bilden de ritar kan de också använda som stöd när de berättar i klassen.

LYSSNA

2 Kommer du ihåg?

Du har nu lyssnat på *Den bästa presenten*. Läs frågorna och sätt ett kryss i rutan vid rätt svar.

1 Hur ser kompisboken ut?

- Blå sammet med ett rött hjärta
- Röd sammet med ett blått hjärta
- Blått skinn med ett grönt hjärta

2 Hur ser Klara ut?

- Mörkt hår, bruna ögon
- Ljust hår, blå ögon
- Rött hår, gröna ögon

3 Vad gör Klara med klasskortet?

- Målar över allas ansikten
- Klipper ut allas ansikten
- Fyller i allas ansikten

4 Vilka klasskompisar är de första som Klara skriver om i Kompisboken?

- Cissi, Kemal, Tobbe
- Micke, Amelie, Caro
- Auriel, Kemal, Anton

5 Vilka ska få läsa kompisboken?

- Ingen
- Mamma och mormor
- Klasskompisarna

3 Tankar om Den bästa presenten

- A** Vad tänkte du när du hörde berättelsen om Klara och kompisboken? Varför?
Individuella svar. Uppmuntra eleverna att ge en tydlig och väl formulerad förklaring till vad de tänkte när de hörde berättelsen.
- B** Tänk på texten du hörde. Låtsas att du är Klara som skriver om detta i din dagbok.
Samtala med eleverna och visa gärna utdrag från någon dagbok för att hjälpa dem att komma igång att skriva.

LÄSA

4 Läsa högt

Läs texten Snattaren på sidorna 77-80 i grundboken högt för en kamrat.
Här får eleverna träna på att läsa högt. Uppmana dem att läsa tydligt med intonation och inlevelse.

5 Ord och uttryck

- A** I *Snattaren* kan du hitta de här uttrycken. Vad betyder de egentligen?
kämpa mot illamåendet – försöka låta bli att tänka på illamåendet
hjärtat dunkar som en vansinnig trummaskin – hjärtat dunkar så att det känns i hela kroppen för att man är nervös eller rädd
håller blicken i golvet – tittar ned mot golvet, vågar inte titta upp
- B** Skriv egna meningar där du använder uttrycken.
Individuella svar.

6 Skriv egna uttryck

- A** Hitta på egna levande och beskrivande uttryck.
Arbeta gärna tillsammans i klassen för att hjälpa eleverna att komma igång. Skriv förslagen på tavlan.
- B** Jämför dina uttryck med en kamrats. Samtala om likheter och skillnader.
Låt eleverna jämföra sina uttryck två och två. Samtala sedan om uttrycken tillsammans i klassen.

7 Huller om buller

Bokstäverna i ledtrådsorden är huller om buller. Lista ut vilket ordet är och skriv det i rutorna. Under en del av rutorna står det ett nummer. Bokstaven som finns i de rutorna ska sedan skrivas i de numrerade rutorna längst ner på sidan. Vilket blir ordet?

DIBAR

B I D ³ R A

MÅTTLBRO

M Å ⁹ L B R ⁶ O T T

ÖRVGONÅN

Ö G O N ⁴ V R Å N

SEHRTA

H E T ¹ S A R

SASKÖKASR

² K A ⁸ S ¹¹ S Ö R ⁸ S K A

PAMRNSAI

M A ⁷ R S I P A N

RANDO

R ¹² O D N ¹⁰ A

TÅRÖDG

T Å ¹³ R Ö G D

¹ S ² K ³ R U ⁴ V ² K ⁶ O ⁷ R ² K ⁸ S F ⁹ L ¹⁰ A ¹¹ S ² K ¹² O ¹³ R

Ordet blir SKRUVKORKSFLASKOR

8 Beskrivningar

Beskriv Klara, Anton, Kemal och Auriel med dina egna ord.

Klara

Anton

Kemal

Auriel

Individuella svar. Jämför klassens beskrivningar. Diskutera hur eleverna har uppfattat personerna och varför de har den uppfattningen.

9 Frågor på texten

Svara på frågorna

Till vad har Anton tänkt använda pengarna i sparbössan?

Anton hade tänkt använda pengarna i sparbössan till en ny basketboll.

Vilka av pojkarna pratar med kassörskan?

Johan och Kemal pratar med kassörskan.

Vilket godis stäl Anton?

Han stäl en Centerrulle och en Anton Berg marsipangrej.

Varför mår Anton illa när han är i affären?

Anton är nervös för att han ska bli upptäckt när han stäl godiset.

Varför vill inte Anton ha godiset?

Individuella svar. Exempel: Anton tycker det känns fel för att han har stulit godiset.

Är du mus eller man? Vad menar Kemal med det?

Individuella svar. Exempel: Att man är feg eller modig.

Vad tror du Klara tänker när hon ser Anton utanför affären?

Individuella svar.

Vad skulle du göra om du var Anton?

Individuella svar.

Vad tror du händer med Anton sedan?

Individuella svar.

10 Råd till andra

Vilka tre råd skulle du ge till killar och tjejer så att de vågar vara sig själva och göra det som känns rätt?

Individuella svar. Samtala om de råd som eleverna kommer fram till. Kanske är det något som de kan använda sig av när det gäller sina egna kamrater?

LÄSA

11 Text och tanke

A Vilken mening i texten om Klara fastnade du för? Vad tänkte du på?

Skriv meningen och dina tankar.

Individuella svar. Uppmana eleverna till att skriva tydliga förklaringar. Demonstrera gärna hur eleverna kan göra så att de har en modell att utgå ifrån.

B Använd den tanke du skrev och vidareutveckla den genom att skriva ett brev, en dikt eller en kort berättelse.

Individuella svar.

12 Mer text och tanke

Läs en text i grundboken, i din bänkbok eller i en annan valfri bok. Använd lässtrategin text och tanke.

Ge gärna eleverna i läxa att träna på text och tanke för att det ska bli en lässtrategi de blir säkra på.

GRAMMATIK

13 Adjektiv

A Förklara vad ett adjektiv är.

Adjektiv är ord som beskriver substantiven. De beskriver hur någon eller något är eller ser ut.

B Rita en bild. Skriv vilka adjektiv du ser på din bild.

Samtala med eleverna att de kan rita olika stora saker som har olika former, färger och ser olika ut för att lättare kunna hitta adjektiv i sin bild.

14 Min kompis

Beskriv en kompis med adjektiv.

Individuella svar.

15 Sök efter adjektiv

Sök efter adjektiv i texten om *Snattaren* på sidorna 77-80 i grundboken. Skriv så många som möjligt!

Låt gärna eleverna arbeta två och två för att stödja de elever som är lite osäkra på adjektiv.

16 Komparation

Skriv valfria adjektiv. Komparera adjektiven och rita passande bilder.

Visa gärna på tavlan hur eleverna kan rita för att komparationen ska bli tydlig.

17 Böja adjektiv

Böj adjektivet *god* och skriv rätt form till substantivet i obestämd och bestämd form i singular och plural.

en god glass, den goda glassen, flera goda glassar, de här goda glassarna
ett gott äpple, det goda äpplet, tre goda äpplen, de här goda äpplena

SKRIVA

18 Variera inledningen

A Ge förslag på hur du kan inleda meningar.

Här kan eleverna använda sig av listan på s. 87 i grundboken.

B Välj tre av inledningarna och skriv en fortsättning så att det blir tre meningar.

Individuella meningar.

19 Hur inleder din favoritförfattare meningar?

A Titta i några böcker och ta reda på hur författaren inleder meningar på olika sätt. Skriv ner några exempel.

Eleverna kan använda sina bänkböcker. Här finns utrymme för individuella exempel.

B Skriv en kort text och använd dina exempel.

Individuella texter skrivs.

SKRIVA

20 Dikter

A Skriv en dikt om din bästa kompis. Skriv en Haiku-dikt, en femrading eller en fri dikt. Rita en bild som passar till din dikt.

Individuella dikter.

B Skriv dikten igen, nu i en annan form.

Individuella dikter.

C Hur skiljer sig de båda dikterna sig åt?

Uppmana gärna eleverna att använda sig av grundboken s. 88 – 89 om de får svårt att formulera sig. Individuella svar.

D Vilken av dikterna beskriver bäst din kompis? Varför?

Individuella svar.

21 Min dikt

Skriv en dikt. Skriv om vad du vill och använd en form av dikt du tycker passar.

Individuella svar.

TALA

22 Organisera en muntlig presentation

A Vilka tre delar innehåller en muntlig presentation?

1 Inledning

2 Innehåll

3 Avslutning

B Välj något du vill tala om inför en grupp. Till exempel presentera en kamrat, något du tycker om att göra eller något du har varit med om. Skriv stödord under varje del. Öva på det du ska säga. Gör sedan en muntlig presentation inför en grupp.

Uppgiften genomförs individuellt. Om man vill kan man låta eleverna även skriva stödorden på lappar och använda lapparna vid sin muntliga presentation.

23 Trollkarlen från Oz

- A** Hur tror du att det går för Dorothy och de andra?
Här finns utrymme för individuella svar.
- B** Om du skulle följa med till Trollkarlen från Oz, vad skulle du då vilja be honom om?
Här finns utrymme för individuella svar.
- C** Fågelskrämman kom på att de kunde använda oljekannan när Plåtman rostade, Plåtman blev alldeles olycklig när han steg på en skalbagge och lejonet röt för att han var rädd för allt. Vad tänker du om det här?
Här finns utrymme för individuella svar.

24 Hjärta, hjärna och mod

- A** Vem i texten tycker du har:
Hjärta? Lejonet
Hjärna? Fågelskrämman.
Mod? Dorothy
- B** Leta upp och skriv meningar eller stycken från texten *Trollkarlen från Oz* som visar och förklarar varför du tycker så.

Plåtman talar på s.94 om att Lejonet ska vara glad om han har en hjärtsjukdom då det bevisar att han har ett hjärta. Lejonet låter även djur som han skulle kunna ta, springa sin väg istället.

På s.96 kan man läsa om hur Fågelskrämman förstår vad som ska göras när Plåtmans käkar rostas fast.

På s.92 förstår läsaren att Dorothy tagit itu med Lejonet som slagit Fågelskrämman.

Om eleverna hittar andra exempel på A och kan motivera dem på ett bra sätt så bör deras svar uppfattas som riktiga.

UTVÄRDERING

1. Kunna tala inför en grupp så att inledning, innehåll och avslutning blir tydligt
Vad har du lärt dig när du har arbetat med muntlig presentation?

2. Svara på frågorna

Vad har du lärt dig om lässtrategin text och tanke?

Vad har du lärt dig om adjektiv?

Vad har du lärt dig om dikter?

3. Svara på frågorna

Vad är du mest nöjd med av det du har arbetat med? Varför?

Vad behöver du arbeta mer med?

4. Kunskapskrav

Vilka kunskapskrav tycker du har varit svårast att arbeta med?

Utvärderingen ger möjlighet att bedöma elevens lärande och uppmuntra fortsatt utveckling.

Gå igenom frågorna och hjälp eleverna med hur de kan tänka för att svara på frågorna.

Fläckar, prickar och ränder!

MUNTligt BERÄTTANDE

1 Göra en berättelse levande

Skriv vad som gör en berättelse lätt att lyssna på.

Här finns utrymme för individuella svar eftersom vi upplever berättandet lite olika. I grundboken betonas användningen av rösten och kroppsspråket. Annat som nämns är att berättaren kan sin berättelse ordentligt, talar tydligt och lagom fort, tittar på dem han/hon berättar för samt berättar med inlevelse.

2 Träna på att göra berättelser levande

Arbeta tillsammans med en kamrat. Gör en bildserie till *Hur björnen fick sin korta svans*. Träna sedan på att berätta för varandra. Tänk på att göra din berättelse levande.

Påminn eleverna om att lära sig inledning och avslutning utantill. Eleverna kan öva på olika sätt; tala mycket fort, med olika röster, entonigt, varierat osv. för att till sist hitta sitt eget bästa sätt att berätta levande.

LYSSNA

3 Sant eller falskt?

Läs varje påstående och kryssa i om det är sant eller falskt.

Det var en regnig morgon.	F
Akimbo bor i Afrika.	S
Akimbos familj ska ha kalas.	F
Krokodilmannen är en vän till Akimbos pappa.	S
Krokodilmannen heter Michael.	F
Krokodilmannen har ett långt ärr på sitt högra ben.	F
Det var en ung krokodil som bet honom.	S
Akimbos pappa tycker mycket om krokodiler.	F

4 Ta reda på fakta om krokodiler

- A** Ta reda på fakta om krokodiler. Leta efter fakta på internet eller i böcker. Gör anteckningar så att du kommer ihåg vad du har lärt dig.
- B** Var hittade du fakta om krokodiler?
- C** Hur valde du ut den fakta du har skrivit?

D Hur ska du presentera det du har lärt dig? Du kan till exempel berätta för en kamrat eller för klassen, du kan skriva en faktatext eller använda datorn. Eller har du kanske en egen ide.

E Hur gick det?

Använd internet eller böcker och låt eleverna söka reda på fakta om krokodiler. Eleverna kan med fördel arbeta två och två. Det är viktigt att uppmana eleverna att skriva fakta med sina egna ord så att de inte skriver av från andras texter.

LÄSA

5 Läsa högt

Läs texten *Krokodilattacken* på sidorna 109-112 i grundboken högt för en kamrat. Här får eleverna träna på att läsa högt. Uppmana dem att läsa tydligt med intonation och inlevelse.

6 Uttryck i texten

A Hitta tre uttryck i texten och förklara vad de betyder.

B Välj ett av uttrycken och rita en passande bild.

Använd uttrycken på sidan 113 i grundboken eller låt eleverna hitta egna uttryck i texten.

7 Ändra ordföljden

Ändra ordföljden och skriv meningarna som de ska vara.

- 1 De upp ön utforska började drog båten och
De drog upp båten och började utforska ön.
- 2 lyfte Han slog kraft all åran igen och än en gång med
Han lyfte åran igen och slog än en gång med all kraft.

8 Frågor på texten

Svara på frågorna. Skriv därefter en ny fråga till varje frågetyp. Låt din kamrat svara på frågan.

Faktafrågor

- 1 Var hade John lämnat båten?
John hade lämnat båten på den leriga stranden.
- 2 Vad använde Akimbo för att stoppa blodflödet?
Akimbo använde sin skjorta och virade den runt såret för att stoppa blodflödet.
- 3

Individuella svar.

Läsa mellan raderna-frågor

- 1 Vad var det för uppdrag John och Akimbo var ute på?
John och Akimbo var ute och letade efter krokodilägg.
- 2 Varför tog de inte båten från ön?
Båten var söndersliten efter att John hade attackerats av en krokodil.

3

Individuella svar.

Reflektionsfrågor

- 1 Hur långt bort tror du Akimbo var när han hörde Johns skrik?

Individuella svar.

- 2 Hur tror du Akimbo gjorde när han skulle hämta hjälp?

Individuella svar.

3

Individuella svar.

LÄSA

9 Sökläsnig

När använder du sökläsnig?

Sökläsnig används när man läser en text för att snabbt få reda på något speciellt man vill ha svar på.

10 Sökläsa i tabell

Använd sökläsnig och ta reda på vilken häst som får mest mat under en dag?

	morgon	lunch	kväll
Nancy			
Hösilage	3 kg	4 kg	3 kg
Grund	1 skopa	½ skopa	
Lilla Grå			
Hösilage	3 kg	3 kg	3 kg
Grund	½ skopa	½ skopa	
Sussie			
Hösilage	4 kg	4 kg	4 kg
Grund	1 skopa	½ skopa	
Provance			
Hösilage	2 kg	3 kg	4 kg
Grund.	¼ skopa	¼ skopa	

Den här hästen får mest mat under en dag: Sussie

11 Sökläs i texten

- A Vilket är det minsta djuret som nämns i texten?
Myra
- B Vilket är det farligaste djuret som nämns i texten?
Pilgiftsgrodan
- C Hur många av djuren har fyra ben?
4 - ko, elefant, kamel, pilgiftsgroda

Tänk så många djur det finns i världen. En del är jättestora och andra pyttesmå. Jämför bara en ko med en höna eller en elefant med en myra så förstår du lätt hur stor skillnaden i storlek kan vara. Och det är ju inte alltid så att det största djuret är det farligaste heller, eller hur? Tänk på den stora kamelen och den lilla pilgiftsgrodan så förstår du att farligheten inte sitter i storleken.

- D Hur läste du för att hitta svaret?

Individuella svar. Samtala med eleverna om hur de gjorde när de sökläste och vad de bör tänka på.

LÄSA

12 Djupläsning

När använder du djupläsning?

Djupläsning används när man ska lära sig mycket av något eller när man ska uppleva texten.

13 Använd djupläsning

Läs en valfri text i grundboken. Skriv en sammanfattning av det du har läst.

Individuella svar. Uppmana eleverna att läsa riktigt noga och gärna göra anteckningar samtidigt som de läser för att lättare kunna skriva en sammanfattning.

SKRIVA

14 Vad är ett verb?

Förklara vad ett verb är.

Verb är ord som talar om vad någon gör eller vad som händer.

15 Fyll i verb

Fyll i ett verb som passar till texten.

Den ensam fladdermusen _____ genom luften.

Han ville så gärna _____ en kompis.

”Vad ska jag _____?” tänkte fladdermusen.

”Var ska jag _____?” Han _____ vidare till ett gammalt kråkslott.

Där _____ 98 nya fladdermuskompisar.

Exempel: flög, träffa, göra, leta, flög, fanns

16 Ta tema på verb

Hur tar du tema på de här verben?

gråta	grät	gråtit
skära	skar	skurit
läsa	läste	läst
äta	ät	ätit

17 Böja verb

Fyll i rätt form av verbet.

infinitiv	presens	preteritum	supinum
hoppa	hoppas	hoppade	hoppat
le	ler	log	lett
stanna	stannas	stannade	stannat
sova	sover	sov	sovit

18 Nonsensverb

A. Vad tycker du de här verben skulle kunna betyda?

Fangla

Kvallra

Trajla

Individuella svar.

B. Hitta på egna nonsensverb. Låt sedan en kamrat skriva förklaringar.

Individuella svar.

SKRIVA

19 Styckeindelning

A Varför delar vi in en text i stycken?

Styckeindelning används för att en text ska bli lättare att läsa.

B Hur vet du var du ska göra en styckeindelning?

Styckeindelning görs när det börjar handla om en ny händelse, ny fakta, ny person, ny tid eller ny plats.

20 Gör en styckeindelning

Markera med streck var i texten du tycker att ett nytt stycke ska börja.

Jag har en orm som heter Arnold. Han är 2 meter lång. Han är en boaorm. / Arnold bor i ett terrarium, det är en stor glasbur. / En morgon när jag skulle säga god morgon till honom var han borta! Terrariet var tomt! / Jag började leta efter Arnold. Jag letade under sängar, bakom spisen och överallt. Tänk om Arnold var försvunnen för alltid! / Till slut hittade jag min orm i badkaret. Där låg han med min gula badanka! Han ville nog bada.

SKRIVA

21 Fakta om ett djur

A Välj ett djur som du ska skriva en faktatext om. Gör en tankekarta med de frågor du vill ha svar på.

Visa eleverna hur de kan göra en tankekarta och vilka frågor som kan vara bra att ha med. Titta i grundboken på sidan 120. Skriv gärna en faktatext tillsammans först.

B Sök svar på dina frågor.

C Sammanställ informationen och dela in din faktatext i tydliga stycken. Skriv rubrik till varje stycke.

Samtala med eleverna om vilka rubriker som passar och hur de kan tänka när de skriver rubriker.

D Hur gjorde du när du sammanställde informationen under varje rubrik?

Individuella svar.

TALA

22 Muntlig presentation

Vad ska du tänka på när du gör en muntlig presentation?

Här kan eleverna ta fasta på olika saker. Bra att ha med att en muntlig presentation organiseras (se kap 3) i inledning, innehåll och avslutning. Här i kapitel 4 får eleverna själva söka reda på det innehåll de vill förmedla. Då gäller även att kunna ta reda på viktig fakta, lära sig innehållet ordentligt och endast använda stödord när presentationen genomförs.

23 Förbered en muntlig presentation

A Du ska nu förbereda en muntlig presentation. Välj vad du ska tala om och förbered din muntliga presentation här.

Ämne

Anteckningar

Skriv med egna ord

Skriv stödord

Innehållet kommer att variera från elev till elev. Påminn gärna om strukturen inledning, innehåll och avslutning.

B Träna på din presentation

C Genomför din muntliga presentation för klassen.

D Vad gick bra?

Individuella svar. Viktigt att eleverna kan motivera hur de tänker.

E Vad behöver du tänka på nästa gång?

Individuella svar. Viktigt att eleverna kan motivera hur de tänker.

KLASSIKER

24 Djungelboken

A Vargmor kallades för Demonen. Varför tror du att hon gjorde det?

Individuella svar. (I texten förstå man att Vargmor kan vara riktigt farlig.)

B "Var hund skäller på sin gård" skrek Shere Khan. Vad tror du det betyder?

Individuella svar. (Andemeningen i uttrycket är i detta sammanhang ungefär att om man känner sig trygg och säker så kan man våga hota och utmana.)

C Hur tror du det skulle vara att växa upp i vargflock? Beskriv hur en dag skulle kunna se ut.

Individuella svar.

UTVÄRDERING

1. Kunna förstå texters budskap

När är det viktigt att du förstår texters budskap?

2. Svara på frågorna

Vad har du lärt dig om sök- och djupläsning?

Vad har du lärt dig om faktatexter?

Vad har du lärt dig om att genomföra en muntlig presentation?

3. Svara på frågorna

Vad är du mest nöjd med av det du har arbetat med i det här kapitlet? Varför?

Vad behöver du arbeta mer med?

4. Kunskapskrav

Vilka kunskapskrav har varit viktigast att arbeta med?

Utvärderingen ger möjlighet att bedöma elevens lärande och uppmuntra fortsatt utveckling. Gå igenom frågorna och hjälp eleverna med hur de kan tänka för att svara på frågorna.

Spel, sport och sånt

MUNTligt BERÄTTANDE

1 Loppan

Titta på bilderna och vik en loppa. Skriv sedan en person på varje flik, t.ex. sporttjej, rånare, hundägare. Vik två loppor till. På den ena loppan skriver du en plats på varje flik, t.ex. museet, biblioteket, ishallen. På den andra skriver du olika problem, t.ex. förföljd, vilse, sjösjuk.

2 En egen berättelse

Arbeta nu tillsammans med en kamrat. Turas om att säga ett nummer för varje loppa, skriv ner vilken person och plats och vilket problem din berättelse ska handla om. Hitta på berättelsen.

Gör gärna en loppa tillsammans med eleverna innan de får göra sina egna loppor. Använd den loppan och hitta på en berättelse. Lopporna som eleverna gör kan de sedan använda när de ska skriva egna berättelser.

LYSSNA

3 Boston-Gurras överraskning

A Tänk efter vad texten *Boston-Gurras överraskning* handlade om. Anteckna stödord. Återberätta texten för en kamrat.

Individuella svar. Samtala med eleverna om vilka ord de använde som stödord och varför just de orden var viktiga.

B Vad tyckte du om texten? Varför?

Individuella svar. Viktigt att eleverna kan motivera hur de tänker.

4 Boston-Gurra

Hur tror du Boston-Gurra ser ut. Beskriv så noggrant du kan.

Individuella svar. Jämför elevernas beskrivningar av Boston-Gurra och be dem förklara vad som gjorde att de uppfattade att Boston-Gurra såg ut som de har beskrivit.

LÄSA

5 Läsa högt

Läs texten *Fotbollsmatchen* på sidorna 143-146 i grundboken högt för ett par kamrater.

Här får eleverna träna på att läsa högt. Uppmana dem att läsa tydligt med intonation och inlevelse.

6 Ord från texten

A Välj fyra ord från texten och skriv dem här.

Individuella svar.

B Utan att säga orden ska du förklara dem för en kamrat. Klarade kamraten att gissa rätt? Skriv rätt eller fel vid orden.

Individuella svar.

7 Frågor på texten

Skriv frågor till texten. Använd de olika frågetyperna du har lärt dig.

Samtala om de olika frågetyperna tillsammans i klassen. Ge gärna ett exempel till varje frågetyp för att hjälpa eleverna att komma igång.

LÄSA

8 Förförståelse

A Välj en bok som du har läst. Titta på boken. Vad tror du boken handlar om? Använd lässtrategin förförståelse.

Demonstrera för eleverna hur de ska göra. Välj en bok och titta på titel, författare, texttyp, bokomslag, baksidestext, bilder mm. Visa både en skönlitterär bok och en annan typ av bok t.ex. faktabok, diktbok.

B Vilken typ av förförståelse använde du?

9 Läsförståelse

A Vilka olika typer av strategier för läsförståelse har du lärt dig i Simsalabim? Frågor på texten, stödord, text och tanke, sökläsning och djupläsning.

B Vid vilka tillfällen i skolan använder du de olika strategierna?

Samtala med eleverna om vilka lässtrategier de har arbetat med i Simsalabim innan de får arbeta med uppgiften.

GRAMMATIK

11 Ord, ord, ord

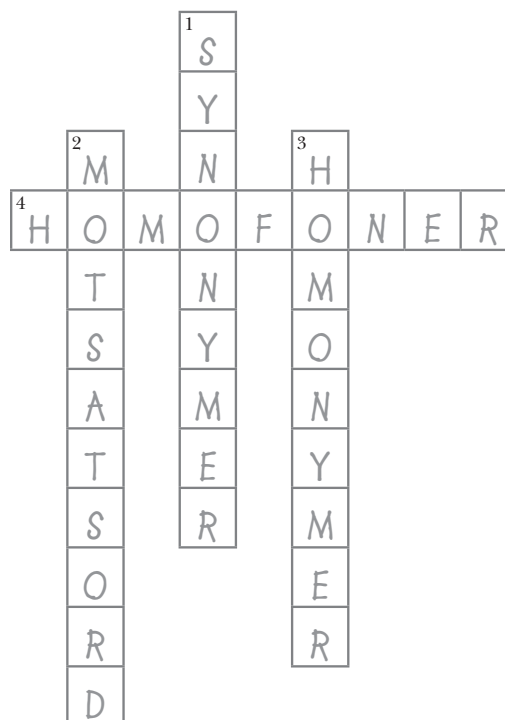
Fyll i korsordet.

Vågrätt →

4. ord som låter lika men stavas olika
- homofoner

Lodrätt ↓

- ord som betyder nästan samma sak
- synonymer
- ord som är varandras motsatser
- motsatsord
- ord som stavas lika men betyder olika
- homonymer

12 Hitta synonymer

A Vilka synonymer kan du till de här orden?

- flicka ex. tjej, tös, jänta
hund ex. jycke, byracka, hundracka
smörgås ex. macka, toast, sandwich
hus ex. stuga, villa, bostad

B Varför tror du det är bra att kunna många synonymer?

Individuella svar. Hitta gärna på en text utan synonymer och jämför den med en text med flera synonymer för att visa på skillnaden.

13 Motsatsspel

Arbeta tillsammans med en kamrat. Välj 20 motsatsord. Skriv orden huller om buller i cirklarna.

Spela spelet:

Slå en tärning. Flytta lika många steg som tärningen visar. Läs ordet och hoppa till rätt motsatsord. Först i mål är den som kommer på den sista cirkeln.

Individuella svar. Det här spelet kan ni även göra med andra ordtyper.

14 Homonymer

- A** Vad är det för skillnad mellan banan och banan? Rita de olika betydelsena i rutorna.

Låt gärna eleverna göra fler bilder med homonymer.

- B** Skriv meningar till homonymerna.

tomten – tomten

får – får

Individuella svar.

- C** Skriv fler homonymer.

Individuella svar.

15 Homofoner

- A** Skriv homofoner. Rita en bild till varje ord.

Visa eleverna med ett exempel på hur de kan göra.

- B** Skriv meningar där orden passar in.

kar-karl

hjul-jul

Visa gärna med bilder för att förtydliga orden för eleverna.

SKRIVA

16 Harry

- A** Förbered en personbeskrivning av Harry Potter genom att anteckna fakta om honom.

Utseende:

Egenskaper:

Annat viktigt:

Individuella svar. Läs gärna ett stycke från en av böckerna om Harry Potter för att hjälpa de elever som inte känner till honom. Visa också bilder på Harry Potter.

- B** Skriv en personbeskrivning av Harry Potter.

Individuella svar.

17 En fantasifigur

- A** Rita en fantasifigur. Förbered en personbeskrivning.

Utseende:

Egenskaper:

Annat viktigt:

B Skriv en personbeskrivning av din fantasifigur.

Individuella svar.

18 Personbeskrivningar i böcker

A Leta i böcker eller i texterna i grundboken efter en personbeskrivning du gillar.

B Läs upp personbeskrivningen för en kamrat.

C Varför valde du den här personbeskrivningen?

Individuella svar.

SKRIVA

19 Instruktioner

När använder du instruktioner?

Samtala med eleverna om när de använder instruktioner, både i skolan och på fritiden.

20 Följ instruktionen

1. Läs igenom alla punkterna innan du gör något alls.
2. Skriv ditt namn på linjen: _____
3. Ropa hej!
4. Gå fram till fönstret.
5. Skriv ditt favoritdjur: _____
6. Räkna ut vad 5×315 blir. Svar: _____
7. Ropa att du är bäst!
8. Gör inget av punkterna 1-7 men skriv ditt namn här: _____

Samtala med eleverna om varför det är viktigt att följa instruktioner. Vad kan hända om man inte läser instruktioner noga?

21 Skattjakten

Skriv en instruktion till hur du hittar fram till skatten.

Uppmana eleverna att vara tydliga när de skriver sina instruktioner.

22 Skriva instruktioner

Låtsas att du träffar någon som inte vet hur man borstar tänderna. Skriv instruktioner i rätt ordning.

Här kan eleverna med fördel numrera för att momenten ska komma i rätt ordning.

23 Muntlig instruktion

A Förbered din muntliga instruktion.

1. Välj vad du ska instruera om.
2. Beskriv vad aktiviteten går ut på.
3. Skriv hur aktiviteten går till steg för steg.
4. Träna på att instruera högt för dig själv.

Uppmana eleverna att skriva tydliga instruktioner. I övrigt individuella svar.

B Genomför din muntliga instruktion för klassen. Tänk på att tala tydligt och lagom fort.

C Vad gick bra?

Individuella svar. Uppmuntra gärna eleverna att förklara varför något gick bra.

D Vad behöver du tänka på nästa gång?

Individuella svar. Uppmana gärna eleverna att motivera sina svar.

Ibland kan det vara bra att de får spela in sig själva när de tränar och sedan lyssna på sin muntliga presentation för att göra dem mer medvetna om vad de behöver träna på.

24 Alice i Underlandet

A Var tror du Alice hamnade när hon landade?

Individuella svar. Underlandet, under marken, i ett annat land, i drömlandet – flera svar kan stämma med berättelsens innebörd.

B Rita hur du tror det ser ut där.

25 Kommentera texten

A Vad tycker du texten om Alice handlar om?

Individuella svar. En del elever kanske fokuserar på personerna andra på händelseförloppet. Elever som eventuellt har svårt att bestämma sig kan ju använda sig av frågor som exempelvis Vad händer? Hur händer det? Vem händer det? När händer det? Därefter kan eleverna ha lite egna tankar så de kan skriva en kommentar.

B Varför tror du texten finns i kapitlet Spel, sport och sånt?

Individuella svar.

UTVÄRDERING

1. Ge exempel på hur du har arbetat med de här kunskapskraven:

Kunna berätta och skriva texter med tydlig handling.

Kunna använda lässtrategier: förförståelse och läsförståelse.

Kunna skriva texter med språklig variation: olika typer av ord.

Kunna skriva berättande texter med beskrivningar: personbeskrivningar.

2. Välj själv ett kunskapskrav och ge exempel på hur du har arbetat med det.

Utvärderingen ger möjlighet att bedöma elevens lärande och uppmuntra fortsatt utveckling. Gå igenom frågorna och hjälp eleverna med hur de kan tänka för att svara på frågorna.